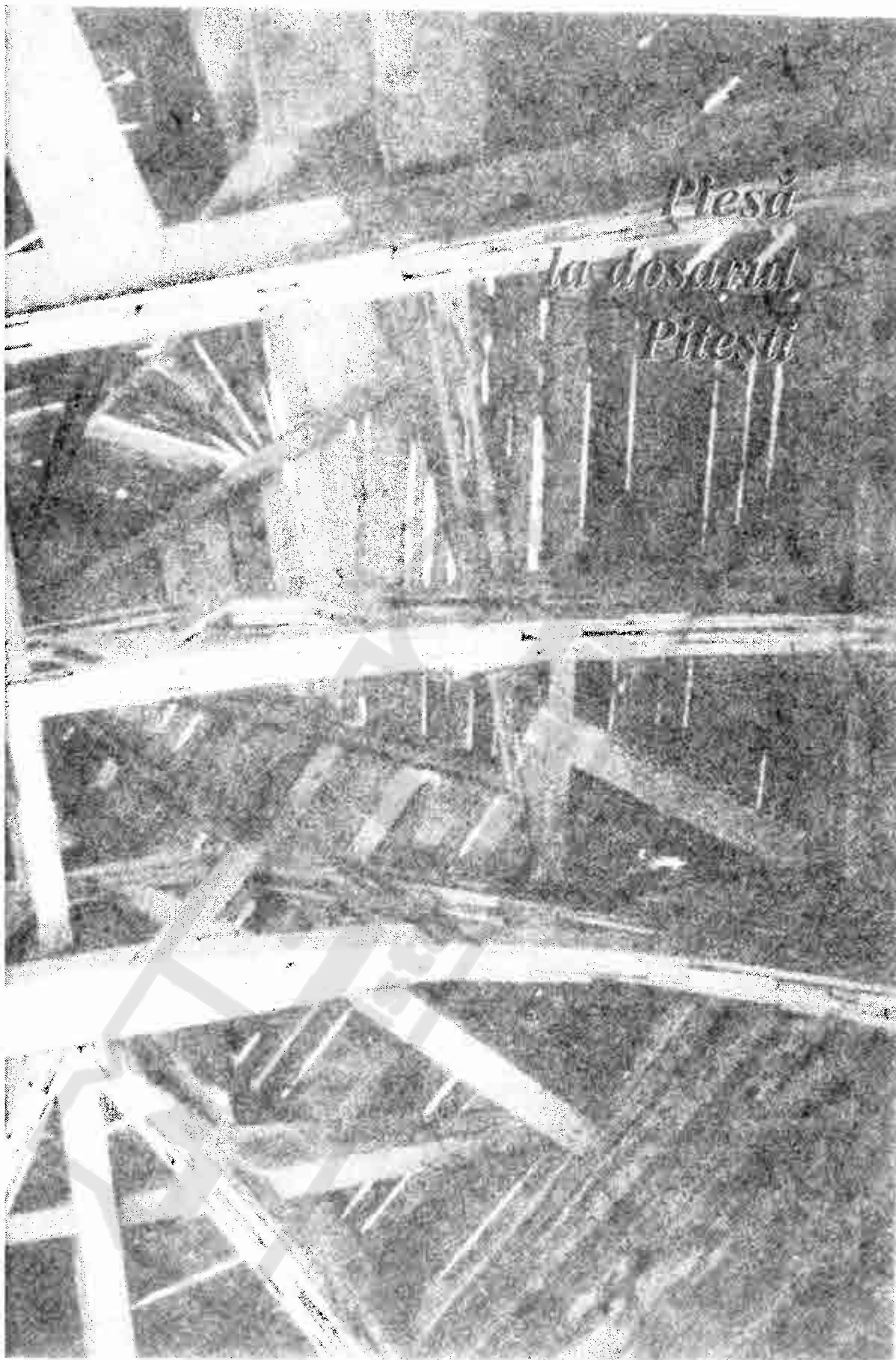

*Piesă
la dosarul
Pitești*

BANU RĂDULESCU

Răstigniții de la Pitești

Dacă până la evenimentele din decembrie 1989 nu s-a putut vorbi decât în străinătate despre această oribilă crimă, unicat în analele crimei din lume, *fenomenul criminal Pitești*, și s-au și scris cărți remarcabile, ar fi fost de așteptat ca, imediat după înlăturarea tiraniei ceaușiste, să se treacă și aici, în țară, la o analiză mai amănunțită a acestei crime de proporții și să se spună tot adevărul.

Noi, chiar din primul număr al revistei noastre, am abordat *fenomenul* printr-un preambul, schițându-l în linii generale. Cu asta am deschis „Dosarul Pitești”. Spunem „am deschis”, fiindcă ne aflăm încă departe de o profundă analiză a lui și, cu atât mai mult, de închiderea dosarului. În diverse numere ale revistei noastre am și publicat unele mărturii, *mărturii directe* ale celor care, cu voia sau fără voia lor, au fost prinși în acest fenomen. Astăzi însă, la șase ani după ce am deschis „dosarul Pitești”, constatăm cu mare amărăciune că, în loc ca *adevărul* să lumineze acest trist fenomen, minciuna continuă să-l înăbușe. Când spun acest lucru, am în față o carte care, sub genericul *Memorialul ororii*, e intitulată *Documente ale procesului reeducării din închisorile Pitești - Gherla*. (Cartea este apărută chiar anul acesta, 1995, sub bagheta unui colectiv de redacție: Silvia Colfescu, Nicolae Henegariu, Angela Dumitru și Cristina Cantacuzino, la editura Vremea, București.)

Ca om care „a făcut” Piteștiul, student la ora aceea, deci cunoscând prea bine dedesubturile acestei crime, iată, îmi iau libertatea să comentez această carte.

Dar, mai întâi, ce conține cartea? Ea conține: 1) ancheta tortionarilor aparținând grupului Eugen Turcanu și a câtorva securiști cu care a lucrat direct Turcanu (e partea cea mai voluminoasă a cărții, 633 de pagini); 2) rechizitoriul procurorului; 3) condamnările la moarte ale tortionarilor. Las la o parte capitoulul

IV, cel final, în care e vorba de mărturia târzie ale unora implicați în trista poveste a Piteștiului.

Să le luăm pe rând. Mai întâi *ancheta*. Toți cei care au trecut prin mâinile Securității știu prea bine cum decurgea o asemenea anchetă: cel arestat era pus în fața anchetatorului, mai totdeauna o brută, care, flancat de bătauși de meserie, aflați pe statele de plată ale Securității, trecea la schingiuirea celui anchetat. Fără nici un dubiu, de un astfel de tratament a avut parte și Eugen Țurcanu, deîndată ce Securitatea, mai exact conducerea de partid și de stat, a hotărât lichidarea lui. Ca să exemplificăm, redăm din carte (pag. 85) modul în care acesta e anchetat. Anchetatorul (Vintilă R.) îi pune următoarea întrebare:

Întrebare: „Prin faptul că *acea* acțiune era întreprinsă de elemente din conducerea org. legionare, alături de cari au mers mulți alți legionari, tocmai în timp când își executau condamnări pentru fapte criminale săvârșite cât și prin faptul că nu au avut aprobarea din partea organelor de stat de a întreprinde *acea* acțiune cinstită, așa cum vrei să o prezinți? Arată dacă *acea* acțiune a fost cinstită?”

Răspuns: ... (tăcere -- n.n.)

Întrebare: „Legionarule Țurcanu Eugen, ți se pune în vedere să răspunzi la întrebare și să nu mai vii cu provocări în anchetă?”

Răspuns: ... (tăcere -- n.n.)

Întrebare: „Legionarule Țurcanu Eugen, ți se repetă după 20 minute întrebarea și ți se cere să răspunzi la ea: Prin faptul că *acea* acțiune de așa zisă auto reeducare a fost întreprinsă de elemente din conducerea organizației legionare, alături de care au mers multe elemente legionare tocmai în timpul cât își executau condamnări pentru fapte criminale săvârșite cât și prin faptul că cei ce au întreprins *acea* acțiune și au activat în ea, nu au avut aprobarea organelor de stat, a fost o acțiune cinstită întreprinsă?”

Răspuns: ... (tăcere -- n.n.)

Întrebare: De câte ori vrei să ți se repete întrebarea pentru a răspunde la ea, deoarece după 35 minute nu ai răspuns?

Răspuns: Acțiunea de așa zisă reeducare a fost o acțiune întreprinsă fără aprobarea organelor de stat în penitenciarul Suceava și în plus întreprinsă de un șef legionar (Bogdanovici Alexandru) alături de care au venit și alți legionari ce și executau condamnările în acel penitenciar în urma activității legionare ce o desfășuraseră afară.”

Din această anchetă se desprind câteva observații pe care numai un orb nu le poate vedea. Astfel:

1. Insistența cu care anchetatorul îi adresează una și aceeași întrebare, pe care am putea-o împărți în două: a) (cităm) „acea acțiune era întreprinsă de elemente din conducerea organizației legionare, alături de care au mers mulți alți legionari” și b) (cităm) „nu au avut aprobare din partea organelor de stat de a întreprinde acea acțiune”.

2. De patru ori la rând i se pune lui Turcanu întrebarea; acest lucru demonstrează fără nici un dubiu că asta era întrebarea-cheie a anchetatorului; asta constituia de fapt și indicația pe care anchetatorul o primise de la șefii săi, fiindcă numai un naiv și-ar putea închipui că un anchetator ar fi putut să dea un alt curs interogatoriului decât cel indicat de superiorii săi; prin insistența cu care anchetatorul o face, răspunsul e ca și sugerat.

3. Chiar modul în care i se adresează anchetatorul lui Turcanu, cu apelativul „legionarul Turcanu...”, ne arată limpede poziția anchetatorului; el repetă de două ori „legionarul”.

4. La început, Turcanu prezintă acțiunea ca fiind cinstită. Deducem răspunsul lui Turcanu în mod indirect, din felul în care îl contrează anchetatorul, reproșându-i că vine cu „provocări”. De fapt, toată ticăloșia în care s-a implicat Turcanu e secotită de el „cinstită”, fiindcă știa că ea e pe placul partidului comunist, partid pe care el s-a angajat să-l slujească orbește. Anchetatorul însă nu-i acceptă motivația. Căci, dacă i-ar fi acceptat-o, ar fi trebuit să admită că Securitatea a fost patronul crimelor. Anchetatorul deci insistă să-l culpabilizeze numai pe Turcanu și pe legionari.

5. De trei ori este omis răspunsul lui Turcanu. Observăm în dreptul răspunsului spațiul gol. (Noi am pus trei puncte și am menționat „tăcere”); ce vrea să zică acea lipsă de răspuns a lui Turcanu, tăcere care durează 55 de minute, e lesne de imaginat: schingiuirea lui, până când, în sfârșit, după a patra repetare a întrebării, el nu mai rezistă și răspunde exact așa cum dorea anchetatorul; repetăm răspunsul: „Acțiunea de așa zisă reeducare a fost o acțiune întreprinsă fără aprobarea organelor de stat în penitenciarul Suceava și în plus întreprinsă de un șef legionar (Bogdanovici Alexandru) alături de care au venit și alți legionari ce și executau condamnările în acel penitenciar în urma activității

Piesă la dosarul Pitești

legionare ce o desfășuraseră afară.”; cu acest răspuns, Țurcanu, un tip foarte inteligent, și nu imbecil, și-a dat seama perfect că organele Securității, cu care conlucrase până atunci, îl părăsiseră, și, prin răspunsul său, el era deja condamnat la moarte împreună cu toți acoliții săi, *recrutati însă numai și numai dintre legionari*; era exact ce doreau și organele superioare ale Securității.

Ne-am lămurit deci cam cum a decurs anchetarea lui Țurcanu și am insistat asupra ei fiindcă toate celelalte anchete, cu care cartea de mai sus e plină, urmează același tipic. Pe scurt, s-a urmărit să se sugereze următoarele:

1. „Noi, și numai noi, legionarii, am inițiat reeducarea de la Pitești, la comanda șefilor noștri legionari din străinătate, din țară și din închisori, cu scopul clar să denigrăm Partidul Comunist Român și conducerea țării.”

2. „Organele superioare de stat și ale Securității nu au știut absolut nimic de acțiunea noastră, acțiune pe care noi am pus-o la cale profitând de neglijența organelor administrative din penitenciarele Pitești și Gherla”.

Piesă la dosarul Pitești

Ca să ne dăm seama că lucrurile n-au stat deloc așa, e suficient să deschidem cartea la pag. 120 și să vedem care i-au fost subordonații lui Țurcanu. Acolo, pe câteva pagini (120-123), îi vedem pe toți. Lăsându-i la o parte pe legionari, vom afla acolo studenți PNT, studenți făcând parte din alte organizații, nelegionare, studenți din Tineretul Național Creștin, frontieriști, regalști, sioniști etc. Unii dintre aceștia s-au dovedit tortionari mult mai feroce decât acei legionari care au împărțit plutonul de execuție cu Țurcanu. Cartea însă nu menționează nici una dintre anchetele acestora și, evident, ei nici nu ajung în fața plutonului de execuție.

În cadrul anchetei mai aflăm, pe lângă grupul legionarilor nominalizați să fie uciși, și conducerile celor două penitenciare, Pitești și Gherla, acuzate că „au favorizat crime de acte și teroare... uneltire contra securității interne a RPR”. Firește, trebuiau găsiți câțiva *acari Păun* și din rândurile securiștilor. Fiindcă ur fi fost prea de tot minciuna că în închisoarea comunistă, acolo unde până și somnul deținutului era în supravegherea Securității, s-ar fi putut produce abominabilele crime fără știrea șefilor. De aceea, apare chiar pe coperta cărții în discuție, culpabilizarea „unor organe ale Securității statului”, și nu a întregii Securități, practic a conducerii superioare de partid și de stat.

La capitolul III al cărții, intitulat *Procesul*, aflăm mai întâi

rechizitoriul procurorului. Acesta nu face decât să dezvolte, atât pentru Țurcanu, cât și pentru ceilalți legionari inculpați, răspunsul pe care Țurcanu i-l dă celui dintâi anchetator al său, așa cum am arătat mai înainte, cerându-le, evident, condamnarea la moarte. E de observat în acest rechizitoriu insistența cu care procurorul Alexandru Gh. Gheorghe atribuie atât inițiativa, cât și desfășurarea propriu-zisă a crimelor de la Pitești și Gherla, punând întreaga responsabilitate *numai și numai* pe seama legionarilor, și nevorbind nimic de ceilalți studenți, cu alte apartenențe politice, unii dintre ei, repetăm, cel puțin de talia lui Țurcanu. Căci dacă i-ar fi culpabilizat și pe alți studenți, de altă orientare politică, regimul comunist n-ar fi putut să se sustină de la adevărul că de sus de tot, de la conducerea de partid și de stat, a fost inițiată crima pusă la cale ca să distrugă elitele tineretului nostru, indiferent de culoarea lor politică, legionari sau nelegionari. Că asupra studenților legionari s-a exercitat cea mai mare presiune, e foarte adevărat, (poate și pentru faptul că principalul executant, Țurcanu, a fost legionar), dar nici alte categorii de studenți n-au fost scutite.

La capitolul *Procesul* cartea ne mai arată și execuția lui Țurcanu și a celor care l-au însoțit în fața plutonului de execuție. Sunt procese verbale seci, în care citim că condamnatii „nu mai au nimic de spus”, ceea ce, iarăși, cel puțin din punct de vedere uman, e un lucru îndoielnic.

Capitolul IV al cărții inserează câteva mărturii târzii ale unora din cei implicați în trista poveste a Piteștiului.

Răsfoind din nou această carte, care are pretenția că ne aduce în față *procesul reeducării de la Pitești*, se impune constatarea că *din ea lipsește exact partea cea mai interesantă* care, la indiferent ce proces justițiar, constituie centrul de greutate, cel în stare să pună adevărul în lumină, adică *dezbaterile propriu-zise ale procesului*.

Acolo, în sala de ședințe, în fața judecătorilor, în discuții vii, când se înfruntă acuzarea și apărarea, când apar martorii și dintr-o parte și din alta, abia acolo se pot formula și înfrunța cele două părți, acuzatorul și presupusul vinovat, și din această dezbateri poate apare la suprafață adevărul. În acea sală de judecată, tot ce a stabilit ancheta se poate prăbuși într-o clipă, fără să mai rămână nimic din ea, dacă cel acuzat neagă mărturia făcută în fața anchetatorului și formulează alte declarații. Așa s-a și întâmplat cu Eugen Țurcanu, care și-a retractat toate cele spuse la anchetă (sunt încă martori care au asistat la proces). Așa a și spus în ultimul său cuvânt (în carte nici „ultimul cuvânt” al acuzatilor nu apare), când a declarat că el a pornit acea acțiune „în mod cinstit, cu intenția să

Piesă la dosarul Pitești

Piesă la dosarul Pitești

Piesă la dosarul Pitești

readucă pe acești tineri, socotiți de regimul comunist rătăciți, în rândurile celor ce construiesc comunismul.” Și, cât de ticălos o fi fost Țurcanu, avem toate motivele să credem, măcar noi, cei ce l-am cunoscut, că, odată trecut în tagma criminalilor, își jurase sieși că va fi alături de ei până la moarte, și nu-și va dezamăgi tovarășii. „Tovarășii” lui însă nu au dorit ca el să moară ca un „tovarăș”, ci ca un „camarad” legionar.

Ceilalți, care l-au întovărășit pe acest drum al dezonoarei? Bieți răstigniți. Și nu o dată, ci de trei ori: prima oară, când au fost arestați; a doua oară, smintiți în bățai ca „să se reeduce”; a treia oară, iar smintiți în bățai ca să nege că nu s-au reeducat la indicația p.c.r., ci la ordinul lui Horia Sima. Tragedia lor în fața plutonului de execuție, când e de presupus că fiecare își face bilanțul vieții, e imposibil de imaginat.

Așadar, în fața acestui „proces”, lipsit total tocmai de substanța lui, „documentele” aduse de cartea în cauză se dovedesc nu numai irelevante asupra „fenomenului criminal Pitești”, dar și servind un *parti-priscare* nu era decât al Securității, documente nocive în esență, pentru că ele servesc tezei Securității, practic regimului comunist, precum că „reeducarea” de la Pitești n-a fost o operă criminală a statului și partidului comunist, ci un fenomen localizat, de sorginte legionară. Asta e teza cu care s-au apărat comuniștii când crimele de la Pitești n-au mai putut fi ținute în secret, ci au ajuns la urechile străinătății, și, cu această teză, foștii comuniști se apără și acum.

Adevărul adevărat e însă cu totul altul și credem că e de datoria noastră (mă refer, în mod special, la „piteșteni”), să-l repetăm și să-l tot repetăm până când va dispărea ultimul *Toma necredinciosul* din rândurile celor ce n-au trăit Pitești-ul, și îl recepționează din izvoarele viciate de minciună. Și **ADEVĂRUL** este:

1. Reeducarea a fost inițiată de Securitatea comunistă, la indicațiile superioare de partid și stat; în esență, ea a urmărit lichidarea oricărei opoziții în rândurile intelectualității românești și a început cu cei 1000 de studenți masați în închisoarea Pitești, adică a ținut să stârpească mai întâi vlăstarele intelectualității; după care s-ar fi extins și la intelectualii maturi și vârstnici.

2. Li s-a dat studenților iluzia că, reeducându-se, ei își vor obține eliberarea și își vor putea apoi continua în liniște și siguranță existența.

3. Sub această mască binevoitoare, Securitatea a găsit în rândul studenților un grup dispus să se implice în acest proces; pornit inițial pașnic, de îndată ce Țurcanu a devenit omul cel mai de încredere al Securității, reeducarea a luat cursul sângeros pe care îl știm.

4. În grupul șefilor tortionari s-au aflat nu numai legionari, ci și studenți aparținând altor partide politice, și chiar unii fără de partid.

5. Securitatea a finit cu dinții ca toată această „reeducare” să se facă în cel mai strict secret; a reușit acest lucru până când studenții au fost duși la muncă la Canal; acolo secretul n-a mai putut fi păstrat, astfel că despre crimele de la Pitești a început să afle și Occidentul.

6. În fața acestei neașteptate deconspirări, regimul comunist, care umbla la ora aceea să-și îmbunătățească imaginea în lume, a fost nevoit să reacționeze.

7. Ca să-și „localizeze” culpa, fiindcă altfel ar fi trebuit să facă o baie de sânge cu aproape toți „piteșteni”, regimul comunist i-a ales drept țapi ispășitori pe legionari; alegerea n-a fost întâmplătoare, fiindcă se știa că legionarii erau adversarii cei mai de temut ai regimului comunist și ei nu se bucurau nici de simpatia marilor democrații din Occident.

8. Alături de legionarii incriminați, ca lucrul să pară credibil în fața străinătății, a inculpat și „o mică parte” din oamenii Securității, conducerea închisorilor de la Pitești și Gherla; numai că, în vreme ce grupul Țurcanu a fost executat, securiștii așa-zisi complici, de fapt intermediari ai marilor patroni care au generat crima, în speță partidul comunist și conducerea statală comunistă, au primit pedepse derizorii, nu mai mari de 8 ani; și nici aceste pedepse n-au fost executate în întregime, unii dintre ei primind în continuare pensii grase de la MAI.

În linii mari, acesta este adevărul despre „fenomenul criminal Pitești”. El n-a vrut să fie scos la lumină tocmai de cei care l-au inițiat. Din păcate, constatăm că nici actualul SRI, care se jură că a rupt cu vechea Securitate și că înseamnă azi cu totul altceva, nu facilitează stabilirea adevărului. Constatăm acest lucru din chiar mulțumirile pe care editorii le adresează, în introducerea cărții, domnului Virgil Măgureanu, directorul SRI-ului. Normal era ca acesta să le ofere editorilor *întregul dosar* al procesului Țurcanu. Dar domnul Măgureanu nu le-a pus la dispoziție decât exact ceea ce a dorit domnia-sa. El nu le-a oferit *dezbaterile procesului*, tocmai pentru că acolo, în luările de cuvânt ale acuzaților, apăreau personaje de frunte ale conducerii comuniste, precum Nicolschi, Pintilie, Marin Jianu, Drăghici și mulți alții. În legătură cu acest *amănunt esențial*, credem noi, rugăm cititorul să consulte nr. 13 al revistei noastre, unde apare fișa unui personaj de seamă al Securității, adânc implicat în procesul reeducării, Tudor Sepeanu,

Piesă la dosarul Pitești

Piesă la dosarul Pitești

Piesă la dosarul Pitești

fișă întocmită chiar de Securitate și în care apar menționate numele unor „mărimi” ale regimului comunist.

În concluzie, cartea despre care am vorbit e foarte departe de o explicație rațională a „fenomenului criminal Pitești”. În loc să evedențieze realitatea acestei crime de proporții planetare (și spun acest lucru fiindcă n-am cunoștință despre o altă crimă care s-o întrecă pe aceasta), stărnește, dimpotrivă, o teribilă confuzie. Or, nu asemenea cărți sunt necesare actualei noastre societăți care-și dorește lumina și nu să mai orbescă în beznă.

Ca să nu existe nici o suspiciune pentru cititorul acestui articol, precum că eu m-aș erija în avocatul lui Turcanu și al celorlalți tortionari, țin să menționez că eu n-am fost niciodată legionar, n-am aparținut nici unui partid politic, și că m-am aflat la Pitești ca student „dușmănos regimului”, pentru că pur și simplu am vrut să plec din țară căzută în sclavia comunistă. „Frontierist”. Asta nu mi-a scutit să trec prin „reeducarea” de la Pitești și, în statul major de „reeducare”, care se ocupa de persoana mea, să se aflu, printre alții, și frontieristi, care mi-au bătut cu deosebită cruzime, ca să-mi fac „demascarea”.

Menționez, ca un amănunt „pitoresc”, că, în timp ce mă bătea, unul dintre ei era îmbrăcat cu puloverul meu, pe care i-l dădusem să-l acrotească de frig în timp de iarnă. Nu le dau numele, fiindcă și atunci și acum îi socotesc ca fiind „vinovați fără vină”, ei însăși victime ale spiritului satanic care stăpânea atunci Piteștiul. Personal, dacă n-am intrat și eu în tagma tortionarilor, datorez acest lucru pur și simplu norocului, pentru că, în timp ce mă ațtam încă în perioada „de gândire”, sub pat după o strașnică bătăie, a survenit piecarea la Canal.

Ca martor *direct*, pot jura așadar cu mâna pe inimă că nu Turcanu și legionarii săi s-au ocupat de „reeducarea” mea, ci acoliți de-ai săi, proveniți din alte părți decât cele legionare.

Încheind acest articol, țin să informez cititorul că nu numai acum, în scris, am luat poziție împotriva acestei cărți, total neavenite pentru limpezirea „fenomenului Pitești”, ci am făcut-o și în public, la Simpozionul MEDICI SCRITORII MARTIRI organizat de Asociația Scriitorilor Medici din România (președinte I.C. Zeletin), ținut în ziua de 17 iunie 1995 la București.

Cuvintele pe care le-am spus și atunci, le repet: că *un adevăr deformat sau spus pe șfert, e de fapt minciună*. Și cred că destul ne-au hrănit comuniștii cu astfel de „adevăruri”, ca să le mai cultivăm și noi în continuare. .